

Članki in razprave v pravniških časopisih. Arhiv LII, 1—2: Solovjev: Stogodišnjica prve rasprave iz istorije srpskog prava. Jovanović M.: Dvadesetšesto poglavje predosnove GZ „O ugovorima o uporabi (porabi)“. Maklecov A.: Uloga suda kot izvršivanja kazni i mera bezbednosti. Subotić I.: Savremena diplomacija. Blagojević V.: Istraživanje materijalne istine u GPP i VP. Ristić A.: Geopolitičke sile na sredozemnom Moru. Tauber L.: Zaštita manjina akcionara po Naertu Jug. trgovačkog zakonika. Novaković R.: Neodgovornost zbog dopuštenih radnji. Rosenberg V.: Pokušaj proučavanja likvidnosti jugoslovenskih novčanih zavoda. Vasiljević T.: Mogućnost subsidijerne tužbe u krivičnom postupku protiv mlađih maloletnika. Janjić A.: Nedostaci skraćenog stečajnog postupka. Arandjelović D.: Novi zakoni Čile i Guatemale o usvojenju dece. Šuman J.: Novi avstriski zakon o autorskom pravu. Kostić L.: Da li su naslednici dužni plaćati administrativne kazne ostavioca. Denković D.: Upravno-sudska zaštita povodom razrešenja opštinskih časnika. Adžić S.: Javnost pretresa u disciplinskom postupku je ograničena. — **Branić br. 7—8:** Acimović M.: Uslovna osuda. Kostić L.: Sudbina diskrecionarnih upravnih akata pred upravnim sudovima. Blagojević V.: Medjunarodna građanska odgovornost automobilista i oblastveno osiguranje ove odgovornosti. Vasiljević T.: Pitanje povraćaja miraza i naša sudska praksa. Blagojević B.: Protivizvršenje. Joksić S.: Pitanje roka za izjavu priziva državnog tužioca na osudjujuću presudu sreskog suda. Zimonjić M.: Nekoliko spornih pitanja u prethodnom krivičnom postupku. — **Policija br. 13—16:** Kulaš J.: Oštećeni krivičnim delom. Mišić D.: Ko obustavlja krivično postupanje. Djelošević B.: O pravnim lekovima u krivičnim delima. Milović A.: Uloga posebnog minimuma pri odmeravanju vremenskih kazna. Mišić D.: Šta znači propis § 92/III Kp. Miličević V.: Pod maskom nacionalnog komunizma. Nedeljković N.: Pobacivanje u krivičnom pravu. Očokoljić N.: Predlog zakona o istupima pred Narodnom skupštinom. Interesantni kriminalni slučajevi. — **Pravosudje br. 7—8:** Perić Z.: Jugoslovensko pravo i sterilizacija. Petrović B.: Krivična odgovornost pravnih (moralnih) lica. Perović N.: O paušalnom iznosu. Vesić D.: O pogrešnoj primeni propisa krivičnog sudske postupka kod sudova na teritoriji Apelacionih sudova u Beogradu i Skoplju. Šapčanin S.: Nekolike primedbe na Predosnovu Gradj. zak. Hiršl J.: O obezbedjenju imovine o postupku prinudnog poravnjanja van stečaja. Kazimirović R.: Organizacija crkvenih sudova na način, koji će, po mogućstvu biti jednoobrazan u celoj pravoslavnoj crkvi i sastav crkvenog kaznenog postupka. Mijušković J.: Da li mogu i same matere po § 134 t. 4 gradj. z. tražiti pozakonjenje svoje vanbračne dece vladaočevom milošć. Drljević L.: Rekurz i vanskudski otkaz. Novaković R.: Šteta i njena naknada. Deveskovi A.: Specijalno formalno pravo Uredbe o likvidaciji zemljoradničkih dugova i njegova primena u praksi. Kečević S.: Jedan slučaj ništavosti iz § 571 t. 4 Grpp. Nahmijas S.: Treba li presude izbranog suda da odobrava starateljski sudija kad ima maloletnih deobara. Janković R.: Pozdravni govor. Zlatanović M.: Zakon o sudijama. Čemerlić H.: Engleski izborni sistem.

Razne vesti.

Kronika društva „Pravnika“. Pri otkritju spomenika dr. Ivanu Tavčarju v Poljanah nad škofjo Loko so društvo zastopali dr. Dolenc, dr. Sajovic in dr. Urbanc. Dr. Dolenc je položil venec in imel pri tem spominski govor, v katerem se je spominjal dr. Tavčarja kot

enega izmed prvih pravnških pisateljev in sodelavcev „Slovenskega Pravnika“ in v katerem ni pozabil naglasiti Tavčarjeve borbe za priznanje pravic slovenskemu jeziku v uradih, predvsem pri sodiščih.

Osebnosti. Za sodnika pri okrožnem sodišču v Ljubljani je postavljen dr. Kotnik Fran. — Postavljena sta za sreska podnačelnika Bizjak Andrej v Radovljici, za višjega sekretarja pri državnem pravobranilstvu Kozelj Milan. — Odvetniško pisarno sta otvorila Špendal Franc v Ljubljani in Leskovar Josip v Mariboru. — Upokojen je načelnik dr. Marn Rudolf.

IX. mednarodni filozofski kongres se je vršil v Parizu od 31. julija do 6. avgusta v znamenju Descartesa; tristoletnica Razprave o metodi (*Discours de la Méthode*), ki jo praznuje letos ves kulturni svet, je bila po mednarodni iniciativi in soglasnosti (ki je v drugih vprašanjih danes skoro nedosegljiva) merodajna za to, da se je v počastitev velikega sina francoskega naroda kot sedež letošnjega kongresa izbral Pariz. Ta kongres, ki bo prešel v zgodovino kratko pod imenom „Kongres Descartes“, je bil med par sto kongresi, ki so se vršili v Parizu za časa svetovne razstave, eden najpomembnejših. V kongresistih filozofov, ki so mogli na svetovni razstavi občudovati razkošni razkaz neverjetnih pridobitev moderne tehnike, se je morala obenem s ponosom na fantastični napredek znanosti, vzbuditi tudi neka tesnoba. To čustvo neugodja je pravilno izrazil Henri Bergson, častni predsednik kongresa, v svoji pismeni poslanici: neuravnoteženost med materialno in duhovno kulturo je postala monstruozna, Duh je ostal majhen v nesorazmerno povečanem telesu in naloga človeštva je, da vzpostavi to ravnovesje in zavlada strojem, ki naj proizvajajo v korist splošnosti toliko dobrin, da se bo mogel vsak posvetiti najbolj plemenitim nalogam duha. Misel, ki jo je Bergson tako točno izrazil, ne izvira le iz nekega priložnostnega primerjanja duhovnih vrednot, katerim je bilo posvečeno delo kongresa, z materialnimi pridobitvami, katere je razkazovala razstava, marveč iz osnovne problematike karteziizma samega. Z Baconom je Descartes na začetku moderne filozofije in znanosti. Kakor Bacon poudarja tudi Descartes, da je naloga znanosti napraviti iz človeka gospodarja in vladovalca narave. Da doseže ta smoter, ima človek samo eno sredstvo na razpolago, in to sredstvo je razum. Ves razvoj moderne tehnike je le velikanska izvedba programa, katerega idejne osnove je položil Descartes. Toda ne samo to! Razum se ne more omejiti zgolj na znanost, marveč hoče oblikovati tudi praktično življenje takó, da ustreza zahtevkom razuma. Povsem pravilno pravi zaradi tega Guglielmo Ferrero, da je tudi Descartesov racionalizem eden izmed vzrokov, ki so vodili do francoske revolucije. S tem povzame Ferrero, seveda prav v nasprotnem pomenu, misel, ki jo je ob začetku prejšnjega stoletja izrekel Joseph de Maistre. V slepem sovraštvu proti vsemu prosvetljenstvu vidi Joseph de Maistre v Baconu povzročitelja francoske revolucije; kdor pa smatra s Ferrerom racionalizem kot edinega zaščitnika vsake kulture, ta se mora priznati k Descartesu in občudovati pogum, ki poveri proti vsem hereditarnim in avtoritarnim principom vlado sveta človeškemu razumu. Kakor je pravilno poudaril predsednik angleške delegacije lord Samuel, nam je danes, ko povzroča vstajajoči kultus antiintelektualizma in laičnega mysticizma usodepolno zmedo v kraljestvu idej, bolj kot kdaj potrebna zavest vrednot, ki jih predstavljajo Descartesove „jasne in razločne ideje“. In kako aktualna je v času pretirane specializacije univerzalnost Descartesa, ki je bil prepričan, da so vse

znanosti samo izrazi človeškega razuma, ki ostane eden in isti, pa naj si bodo predmeti, s katerimi se bavi, še tako različni, kajti ti prav tako ne menjajo bistva razuma kakor ne menjajo stvari luči solnca, ki jih osvetljuje. Ali ne ustrezajo temu Descartesovem prepričanju o enotnosti človeškega razuma vsa ona moderna prizadevanja po enotnosti znanosti (Unité de la science), kateremu je bil posvečen drugi tema kongresa s pomembnimi referati mnogih filozofov in znanstvenikov? Temu problemu enotnosti znanosti posveča posebno pažnjo krog filozofov, ki se zbira okrog revije „Erkenntnis“ in ki je imel že tri kongrese za enotnost znanosti. Kot sad tega prizadevanja bo začela v kratkem izhajati pri University of Chicago Press Mednarodna enciklopedija enotne znanosti (Carnap, Frank, Joergensen, Morris, Neurath, Rougier). In še en nauk kartezijske filozofije. Mislec jasnih in razločnih idej je tudi eden največjih francoskih stilistov in jasnost stila je postala slavna tradicija francoske filozofije. Lord Samuel je pravilno ugotovil, da se francoski filozofi držijo tega pravila literarne kurtuazije v polni meri še danes. A koliko filozofov izven Francije greši proti temu osnovnemu pravilu, ki so ga tako odlično izvajali že stari Grki, na veliko škodo vloge, ki bi jo morala igrati filozofija v vsem javnem življenju!

Izčrpen pregled dela kongresa bi zahteval celo razpravo. Zato naj navedem le posamezne teme kongresa, ki so bile: 1) Sodobno stanje kartezijskih študij; 2) Enotnost znanosti, metoda in metode; 3) Logika in matematika; 4) Kazalnost in determinizem v fiziki in biologiji; 5) Problem refleksivne analize in transcendence; 6) Problem vrednot: norme in realnost. K prvi temi je govoril od ljubljanske univerze prof. Veber o Problemu človečanstva pri Descartesu, docent dr. Alma Sodnik pa se je udeležila kongresa z referatom o pojmu volje v spoznavni teoriji pri Descartesu in Spinozzi. Za pravnika posebno zanimiva so bila predavanja in diskusije zadnjega oddelka, kjer so se ločeno obravnavali poslednji problemi: norme na splošno; vrednote in realnost; spoznavanje, vrednote in realnost; vrednote in kozmologija; logične norme; npravstvene in socialne norme; pravne norme in končno estetske norme. Organizacija kongresa je bila odlična in povsem na višini svoje naloge. Temu se imajo kongresisti zahvaliti, da so — prvič odkar se sploh vršijo mednarodni filozofski kongresi — prejeli že ob otvoritvi vsa predavanja v končni redakciji in vezana v dvanajstih knjigah, tako da bo sedaj izšla samo še zadnja knjiga s poročili o pozdravnih nagovorih, debatah in zaključni seji. Akti kongresa so bili publicirani v znani zbirki „Actualités scientifiques et industrielles (založba Hermann et Cie, Paris), pod redakcijo tajnika kongresa Raymonda Bayerja. Po inicijativi organizacijskega komiteja se je tudi osnoval Mednarodni Institut za filozofsko sodelovanje, (Institut International de Collaboration Philosophique, 6, Place de la Sorbonne, Paris). Ena glavnih nalog Instituta bo, da vzdrži kontakt med posameznimi filozofi. Zamišljena je stvar tako, da bi vsak filozof sporočil Institutu probleme, s katerimi se bavi, Institut pa bi posredoval kontakt z drugimi znanstveniki, ki se pečajo s sličnimi vprašanji. Nadaljna naloga Instituta pa bo publikacija popolne bibliografije vseh filozofskih del. Prvi zvezek za leto 1937 je že izšel (založba J. Vrin, Paris). To iniciativo za mednarodno sodelovanje na filozofskem polju je treba toplo pozdraviti kot velik napredek, in želeti bi bilo, da bi Congres Descartes postal tudi v tem oziru mejnik, od katerega bo daljti nov razvoj filozofije.

Boris Furlan.